

72 Žížala obecná: **A** celková anatomie, **B** příčný průřez článkem těla za opaskem, **C** pohlavní orgány, **D** nefridium, schematicky, **E** zvětšená nálevka nefridia

72 Anatomie žížaly obecné — *Lumbricus herculeus* (Savigny)

Opatření materiálu: žížaly vhodné pro anatomická cvičení získáváme nejsnadněji při rytí kompostu nebo záhonů. Vybereme velké jedince s dobře vyvinutým opaskem. Žížalu obecnou poznáme podle toho, že zadní část těla se při pohybu nápadně zploštuje (tab. 12, 4). Žížaly očistíme od hlíny a usmrtíme v 10% alkoholu, kde je ponecháme 15 až 30 minut. Pak omyjeme z jejich těl velké množství hlenu a můžeme pitvat.

Umístíme je do preparační misky břišní stranou dolů, špendlíky je připevníme v 1. článku a asi v polovině těla. Pinzetou nadzvedneme pokožku v části za opaskem, prostříháme ji a pak stříháme opatrně až k 1. článku tak, abychom nepoškodili vnitřní orgány. Tělní stranu otevíráme pinzetou a připevňujeme ji ke dnu misky špendlíky. Celou žížalu pak zalijeme vodou, aby orgány nevysychaly.

A Celková anatomie

1 čelní lalok	8 volátka
2 nadhltnavá nervová zauzlina	9 přepážky (disepimenty)
3 hltnavé svaly	10 žvýkací žaludek
4 srdce	11 nefridium
5 jícn	12 střevo s chloragenními buňkami
6 semenné schránky	13 hřbetní céva
7 semenné vřčky	

B Příčný průřez článkem těla za opaskem

Příčný průřez žížalou lze získat dosti složitým způsobem (Kunst a kol.: Zoolo-
gické praktikum. Praha 1954, str. 96)

- 1 pokožka s kutikulou
- 2 okružní svalovina
- 3 podélná svalovina
- 4 peritoneum
- 5 hřbetní céva
- 6 hřbetní rýha střeva (*tyflosolis*)
- 7 chloragenní buňky
- 8 střevní epitel
- 9 zbytky přepážek
- 10 štětinky
- 11 nefridium
- 12 břišní céva
- 13 nervová páska

C Pohlavní orgány

Leží v přední třetině těla pod jícnem. Jícn proto velmi opatrně odstraníme, pak rozstříháme testikulární vak, který odděluje varlata a nálevky chámovodu od tělní dutiny, a vnitřek promyjeme.

- 1 semenné vřčky
- 2 testikulární vak
- 3 varlata
- 4 nálevky chámovodu
- 5 chámovod
- 6 vaječník
- 7 vejcovod s vaječným vřčkem
- 8 semenná schránka
- 9 štětinky
- 10 přepážka
- 11 nervová páska s břišní cévou

D Nefridium

Opakuje se v každém článku kromě prvních tří a posledního. Pozorujeme jej jako bílé chomáčky na stěnách přepážek (viz A 9). Opatrně jej odstříháme i s přepážkou, jehlou rozprostřeme v kapce vody na podložním sklíčku, přikryjeme krycím sklíčkem a pozorujeme v mikroskopu.

- 1 nálevka
- 2 přepážka
- 3 kličkovitý kanálek
- 4 obrvený kanálek
- 5 ampula
- 6 močový měchýřek

E Zvětšená nálevka nefridií